

KARJALAN KULTALINJAN ILOMANTSIN HANKEALUEEN LINNUSTON ESISELVITYS

TOIMI –ympäristöalan asiantuntijaosuuskunta

SYYSKUU 2011
täydennetty

Sisällys

1. Johdanto	1
2. Selvitysalue ja –menetelmät	1
3. Tulokset	2
3.1 Yleistä	2
3.2 Kuittila	2
3.3 Muurinsuo	6
3.4 Rämepuro	7
3.5 Kuivisto	10
3.6 Hosko	11
4. Johtopäätökset ja suositukset	12
Lähteet	13

1. Johdanto

Tämän selvityksen tavoitteena on antaa riittävä tieto Karjalan kultalinjan Ilomantsissa sijaitsevan hankealueen YVA-prosessissa tarvittavan linnust selvityksen kohdentamiseen. Tässä raportissa esitetään hankealueen potentiaaliset linnustokohteet, joilla on tarpeellista tehdä tarkemmat maast selvitykset sekä ne alueet, joille ei ole perusteltua tehdä linnustollisia lisäselvityksiä. Selvitykseen sisältyneen karttatarkastelun ja maastotyön on tehnyt Heikki Pönkkä. Raportin ovat kirjoittaneet yhteistyössä Helena Haakana ja Heikki Pönkkä. Kuvat on ottanut Heikki Pönkkä.

2. Selvitysalue ja –menetelmät

Selvitysalue käsittää Ilomantsin Lehtovaaran ja Hoskon välille sijoittuvat kaivospiirit: Kuittila, Muurinsuo, Rämepuro, Kuivisto ja Hosko (Kartat 1-5). Työ tilattiin TOIMilta vasta juhannuksen jälkeen, joten varsinaista linnust selvitystä ei ollut mahdollista tehdä myöhäisen ajankohdan vuoksi. Kattava linnuston kartoitus tulisi tehdä touko-kesäkuussa ennen juhannusta lintujen pesimäaikaan, jolloin saadaan selville alueen pesimälajisto ja voidaan arvioida suunnitellun toiminnan vaikutusta niihin.

Tässä selvityksessä arviointi maast selvityksen tarpeesta ja kohdentamisesta tehtiin karttatarkasteluna, käyttäen peruskarttatason karttoja sekä mustavalkoilmakuvia. Jokaiselle kohteelle tehtiin myös maastotarkistuksia heinäkuussa 2011 arvioiden elinympäristöjen sopivuutta lintujen pesimäalueena. Maastokäyntien ajankohta oli riittävän linnust selvityksen tekemiseen siis liian myöhäinen, joten kohteiden merkitystä linnustolle arvioitiin pelkästään elinympäristön mukaan.

Kesän 2011 sääolosuhteet olivat pesinnälle hyvin suotuisat ja pesinnät valmistuivat normaalia aikaisemmin.

3. Tulokset

3.1 Yleistä

Selvitysalueen metsämaat ovat suurelta osin hakattuja, nuorehkoja kuivia männiköitä tai ojitettuja harventamattomia metsiköitä. Linnuston elinympäristöinä kyseiset alueet ovat vaatimattomia, eikä niillä ole erityisen suurta merkitystä linnuille. Selvitysalueella ei ole laaja-alaisia lahoppuustoisia varttuneemman metsän alueita. Selvitysalueella sijaitsee kaksi huomionarvoista avosuota, joiden merkitystä linnustolle tulee selvittää tarkemmin. Viime vuosikymmeninä suolinnusto on ollut yksi eniten taantuvia linturyhmiämme (Rassi ym. 2010). Uhanalaisten lajien lukumäärä on kasvanut erityisesti soilla ja kosteikoilla. Runsaiden suolintulajien, kuten suokukon, liron, keltavästäräkin ja niittykirvisen, väheneminen kertoo ihmisen aiheuttamista suoympäristön muutoksista ja suojausjärjestelmien tarpeesta.

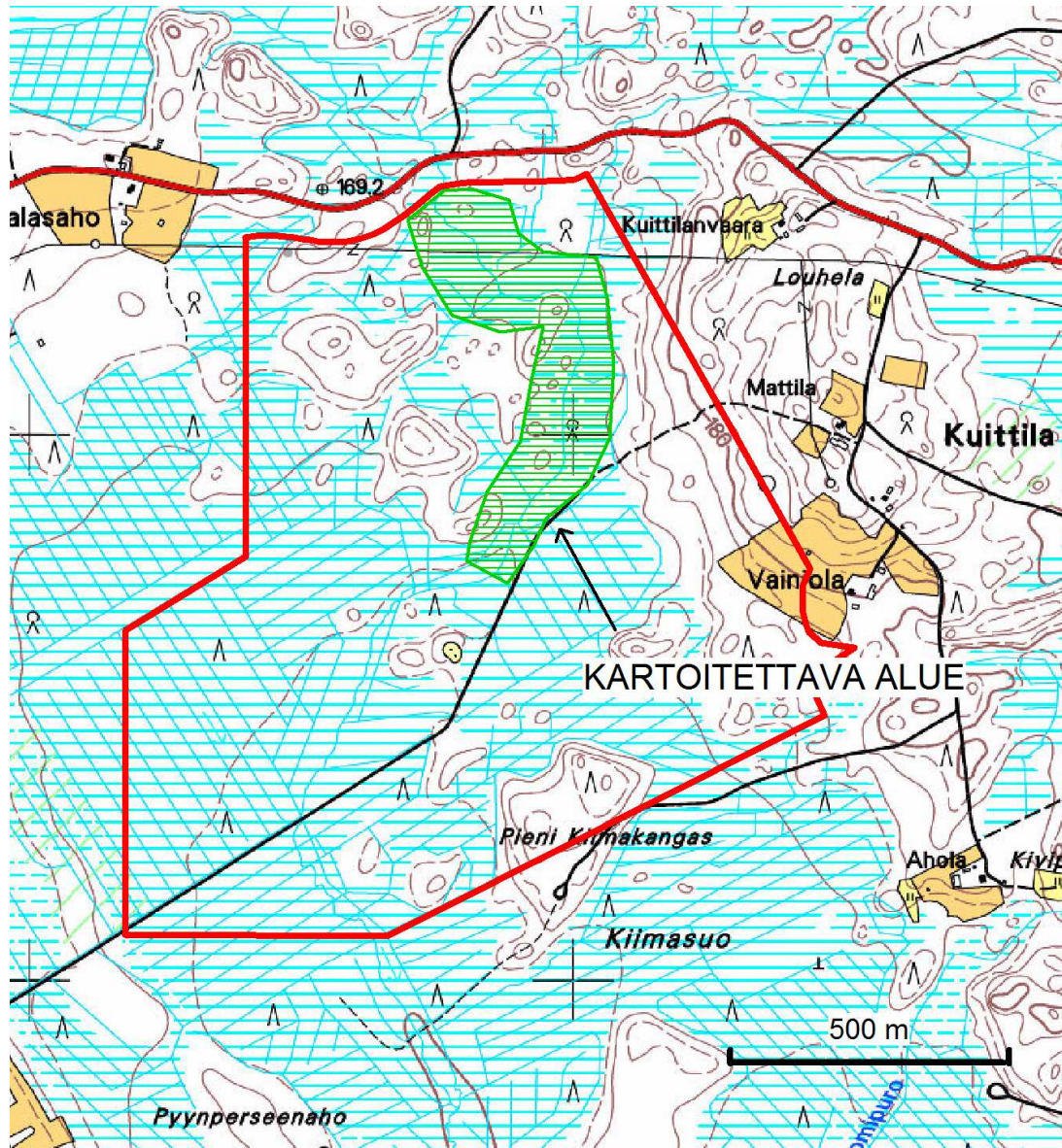
3.2 Kuittila

Kohteen SW osassa sijaitsee laaja hakkuuaukko (Kuva 1) ja eteläosassa pääosin nuorehkoa mätymetsää (Kuva 2). Kohteen pohjoisosan metsät ovat pääosin mäntyvaltaisia, osin sekametsää (Kuva 3). Kohteen linnustollisesti merkittävin elinympäristö sijoittuneen puron varsille (Kuva 4) alueen pohjoisosissa, merkitty karttaan 1. Tällä osa-alueella tulee tehdä tarkempi linnustaselvitys maastossa, muutoin kohteella ei ole tarvetta linnustaselvitykseen.

Kuva 1. Kuittilan kaivospiirin lounaispuolen hakkuuaukko.

Kartta 1. Kuittila.

Kuva 2. Kuittilan kaivospiirin eteläosan mäntyvaltaista metsää.

Kuva 3. Kuittilan kaivospiirin pohjoisosan mäntyvaltaista metsää.

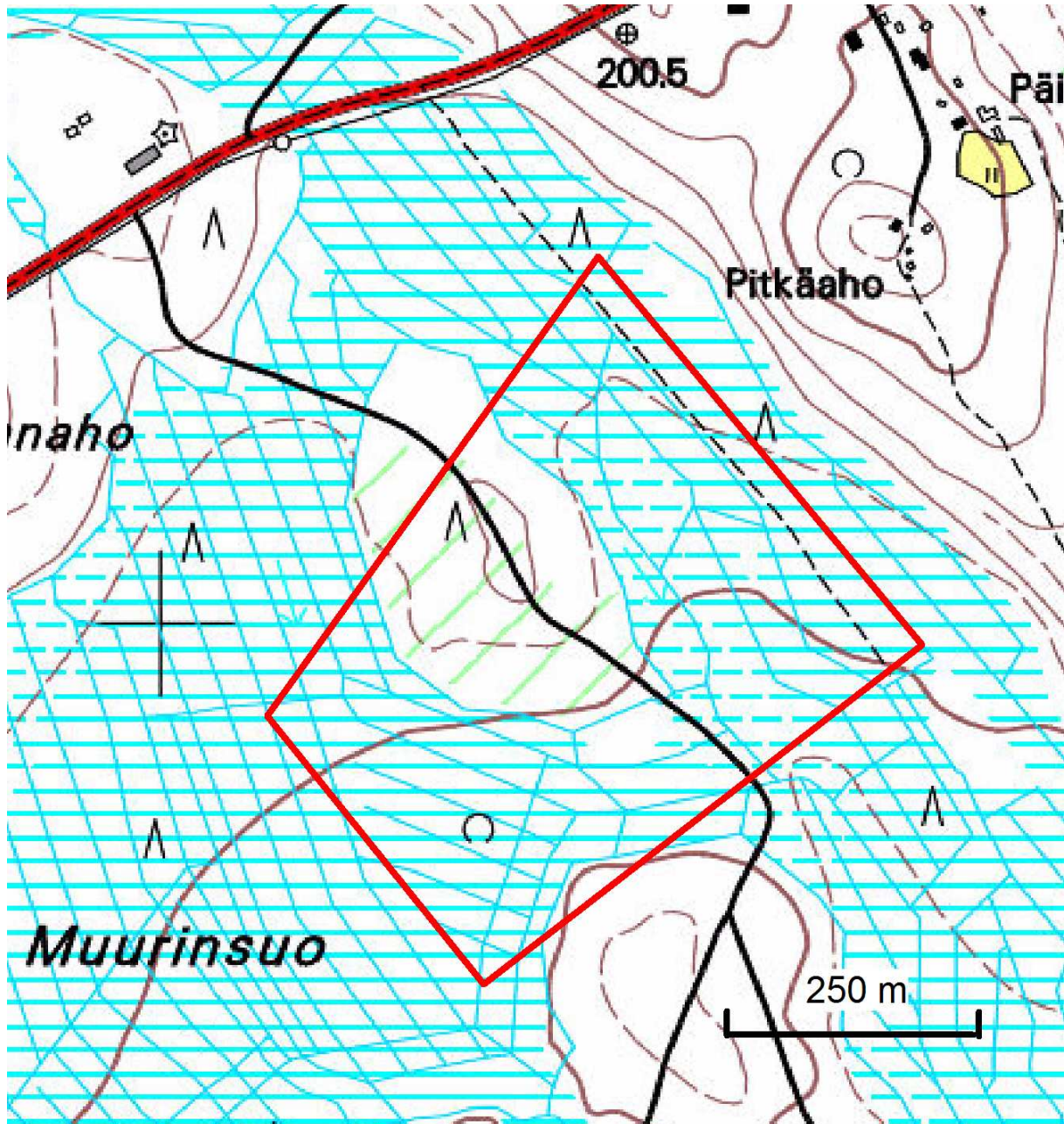
Kuva 4. Kuittilan kaivospiirin pohjoisosan puro.

3.3 Muurinsuo

Kohde on pääosin hakkuuaukkoa (Kuva 5), jolla ei ole linnustollista merkitystä, eikä tarvetta lisäselvityksiin. Muurinsuon kaivospiirin selvitysalue on esitetty kartassa 2.

Kartta 2. Muurinsuo.

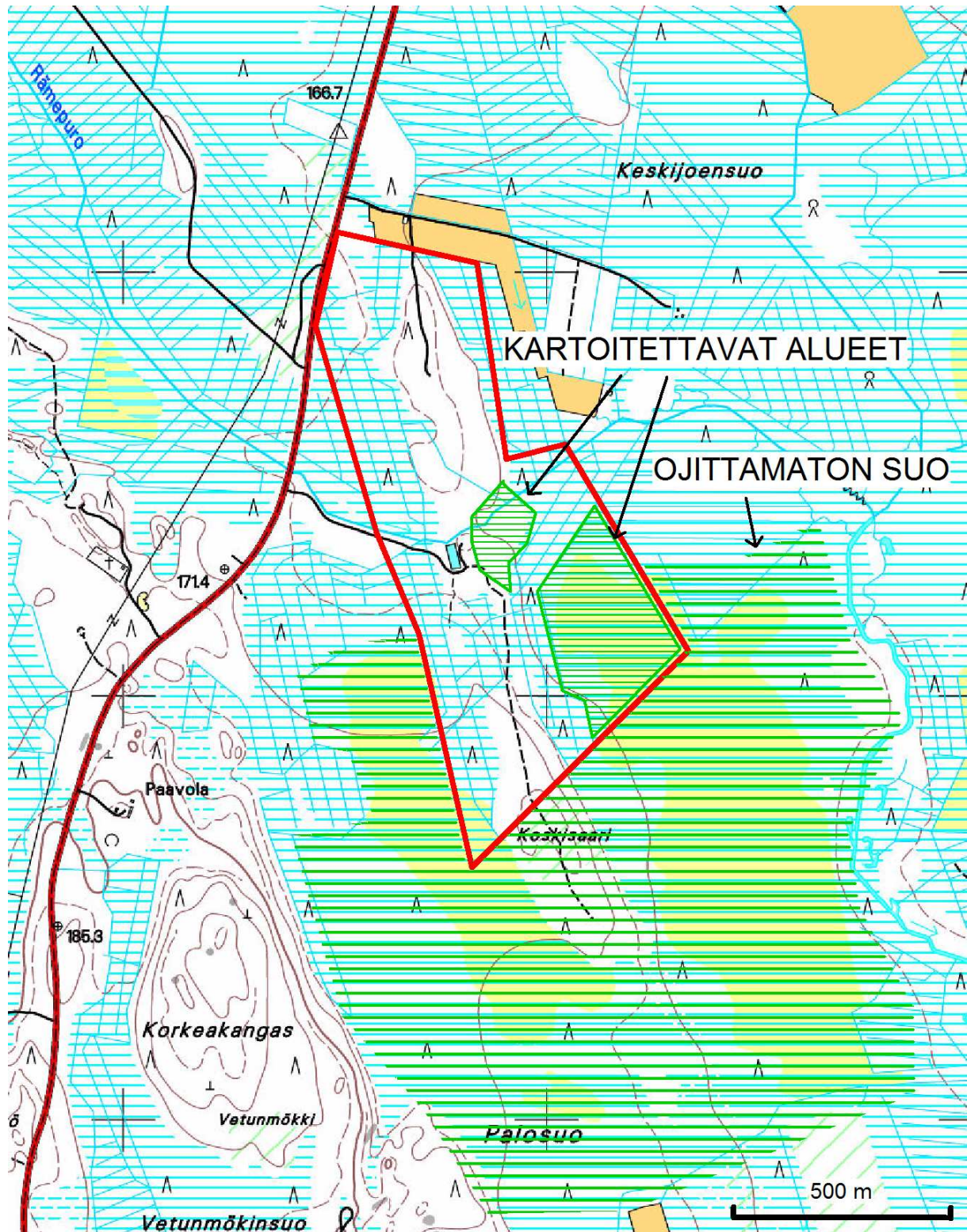
Kuva 5. Muurinsuon kaivospiirin hakkuuaukko.

3.4 Rämepuro

Kohteen pohjoisosalla ei ole erityistä merkitystä linnuille. Kohteen SE-osaan sijoittuvan avosuon (Kuva 6) linnustollinen merkitys tulee selvittää erillisin kartoituksin. Linnustoselvityksessä on huomioitava tuleva maankäyttö kaivospiirin alueella sekä arvioitava kaivostoiminnan vaikutukset myös koko ojittamattoman avosuon linnustoon. Suolla voi olla pesimälinnuston lisäksi myös merkitystä muutonaikaisena levähdysalueena. Kohteen keskivaiheilla sijaitsevan metsäalueen (Kuva 7) tarkempi linnustoselvitys on myös perusteltua. Kartoitettavat metsä- ja suoalueet on merkitty kartalle 3.

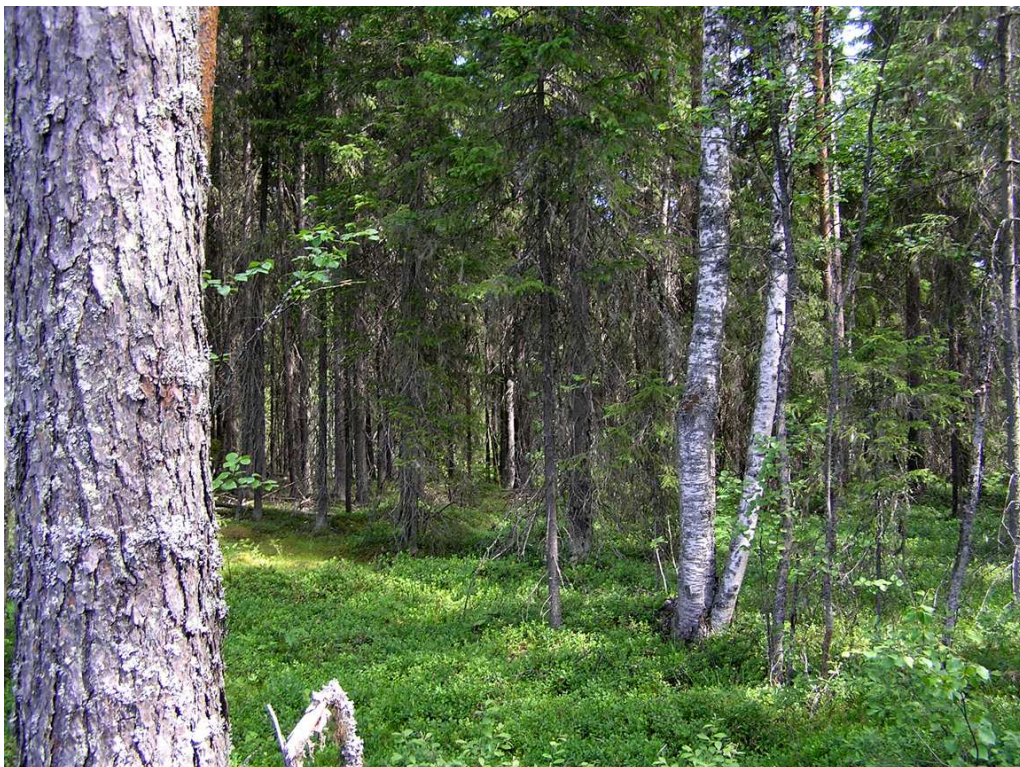
Kartta 3. Rämepuro.

Kuva 6. Ojittamaton suo Rämepuron kaivospiirin kaakkoiskulmalla.

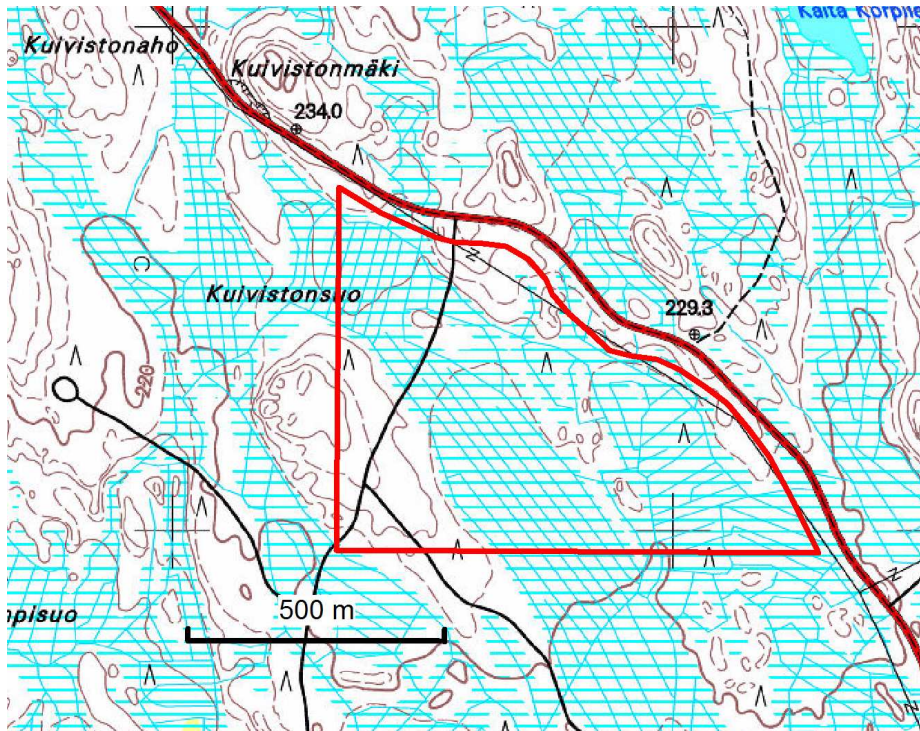
Kuva 7. Tarkemmin kartoitettava metsäalue sijaitsee Rämepuron kaivospiirin keskellä.

3.5 Kuivisto

Kohde pääosin nuorta harventamatonta männikköä (Kuva 8). Kohteella ei ole erityistä linnustoarvoa, eikä tarvetta lisäselvityksiin.

Kartta 4. Kuivisto

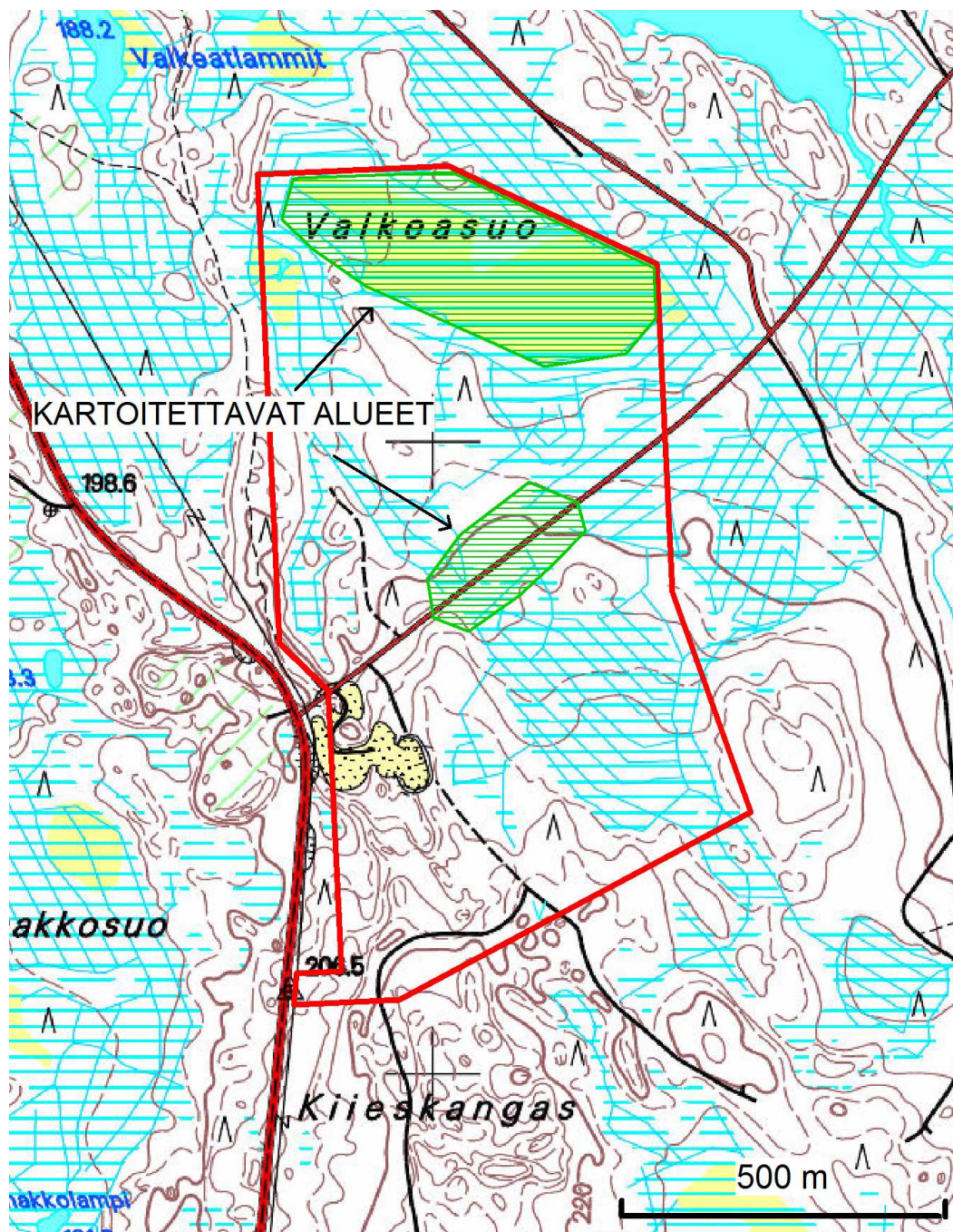
Kuva 8. Kuiviston harventamatonta männikköä.

3.6 Hosko

Kohteella pääosin kuivia mäntykankaita ja osin aukkohakkuita, joilla ei ole linnustollista merkitystä (Kuva 9). Kohteen poikki kulkevan tien varsilla jossain määrin kuusivaltaista tuoreempaa metsää, joka soveltuu elinympäristöksi monelle lintulajille. Kohteen pohjoisosassa sijaitseva Valkeasuo (kannen kuva) on potentiaalinen elinympäristö suolinnustolle. Tarkempi linnustaselvitys Valkeasuolle on perusteltua. Selvityksen yhteydessä on hyvä tarkastaa myös suon länsipuolella sijaitseva pieni lampi.

Kartta 5. Hosko

Kuva 9. Hoskon hakattua mäntykangasta.

4. Johtopäätökset ja suositukset

Karttatarkastelujen ja maastokäyntien perusteella tarkempia maastoselvityksiä tulisi tehdä Kuittilan, Rämepuron ja Hoskon alueella. Edellä mainituilla kohteilla on elinympäristöjä, jotka sopivat pesimäalueeksi monelle uhanalaiselle, silmälläpidettävälle tai lintudirektiivin liitteessä I mainitulle lajille. Kohteilla voi esiintyä myös alueellisesti uhanalaisia lintulajeja. Uusimman uhanalaisuusselvityksen mukaan (Rassi ym. 2010) muutokset metsäelinympäristössä (vanhojen metsien häviäminen, lehtipuuston sekä lahoppuuston väheneminen) sekä soiden ojitus ovat ensisijaisena syynä useiden lajien uhanalaisuuteen. Suoluonnon muutokset nähdään merkittävimpänä uhkatekijänä tulevaisuudessa lintujen uhanalaisuudelle. Rämepuron ja Hoskon kaivospiirien alueille sijoittuvat avosuot ovat potentiaalisia elinympäristöjä esimerkiksi monille kahlaajille, metsähanhelle jopa muuttohaukalle. Hoskon ja Rämepuron metsäalueet ovat sopivaa elinympäristöä esimerkiksi pikkusiepolle, lapinuunilinnulle ja pohjantikalle.

Kuiviston ja Muurinsuon alueella ei maastokartoituksia ole välttämätöntä tehdä. Nämä alueet eivät ole potentiaalisia pesimäympäristöjä uhanalaisille, silmälläpidettävälle tai alueellisesti uhanalaisille lintulajeille. Kohteilla ei ole myöskään merkitystä lintudirektiivin liitteessä I oleville lajeille. Näiden kohteiden suot ovat jo ojitettuja ja metsät ovat vahvasti käsiteltyjä, eivätkä tarjoa sopivaa pesimäelinympäristöä uhanalaisille lajeille.

Kattavan linnustoselvitysten maastokartoitukset tulisi tehdä lintujen pesimäaikaan ennen juhannusta.

Kaivospiireille suunniteltujen toimintojen ja maankäyttömuutoksien vaikutusten arviointi kohteiden pesimälinnustolle tulee mahdolliseksi tarkempien linnustoselvitysten myötä. Riittävien linnustoselvitysten myötä tulisi maankäyttöä ohjata niin, että mahdolliset haitalliset vaikutukset jäisivät mahdollisimman pieniksi. Tämän esiselvityksen johtopäätöksenä voi todeta, että todennäköisesti näillä selvityksen alaisilla kohteilla merkittävimmät linnustoarvot löytyvät Rämepuron ja Hoskon suoalueilta.

Lähteet

Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslén, A. & Mannerkoski, I. (toim.) 2010. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2010. Erillisjulkaisu. Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus.

TOIMI –ympäristöalan asiantuntijaosuuskunta

Kolmikanta 15

83130 Salokylä

www.osuuskuntatoimi.fi

helena.haakana@osuuskuntatoimi.fi

p. 040 822 0819